

DE FRIESE LUTHERAAN

- contactblad voor lutheranen in Friesland uitgegeven door de Evangelisch-Lutherse Gemeente Leeuwarden-Harlingen
 - jaargang 93, nr. 1, februari, maart, april, mei 2026
-

IN DIT NUMMER

lutheranen in batavia	3
kerkdiensten	5
bij de diensten	6
van de diaconie.....	7
leeuwarder luther bier.....	8
uit de kerkenraad.....	9
van de kerkrentmeester.....	11
wees wel gefeliciteerd	15
komende activiteiten.....	16
terugblik afgelopen tijd.....	19
nog meer boeken	25
colofon.....	27

De Friese Lutheraan liever digitaal ontvangen?

Om digitale verzending mogelijk te maken hebben wij uw e-mailadres nodig.

U schrijft een e-mail naar de ledenadministrateur: kerkrentmeester.westerbeek@gmail.com

In de e-mail dient te staan: uw naam, adres en woonplaats.

Ook dient u te vermelden of u De Friese Lutheraan alleen digitaal of zowel op papier als digitaal wenst te ontvangen.

Uw digitale privacy blijft geheel gewaarborgd omdat uw e-mailadres wordt opgenomen in het kerkelijk registratiesysteem dat voldoet aan alle wettelijke eisen.

Kopij voor 'De Friese Lutheraan' te adresseren aan:

Redactie 'De Friese Lutheraan'

Nieuwe Oosterstraat 28, 8911 KN Leeuwarden

Of: email: luthers@xs4all.nl

U kunt kopij voor nummer 93/2 insturen tot 29 mei 2026

wat daarna binnenkomt gaat naar nummer 93/3/2026

OPGANG EN NEERGANG VAN DE LUTHERANEN IN BATAVIA

..en ook een levendige briefwisseling over de bezwaren die men in Indië had over het feit dat hij een lutherse gemeente had gesticht voor de hier aanwezige Duitse soldaten

(Citaat uit Pramoedya Ananta Toer, het glazen huis pag. 80)

De hij uit het citaat is Van Imhoff, gouverneur-generaal namens de VOC in Indië. Die woorden van de auteur Toer maakten mij nieuwsgierig. Dat gevoel werd nog versterkt toen ik een artikel tegenkwam van drs. Max de Bruijn met als titel "de Lutherse gemeente in Batavia 1743-1800". Hij bevestigt dat in bovenstaand citaat. Met toestemming van de Heren XVII, de directie van de Vereenigde Oost-indische Compagnie werd in oktober 1743 een lutherse gemeente gesticht in Batavia. In dit artikel wil ik proberen kort een beeld te schetsen van het wel en wee van deze gemeente. Wellicht dat Van Imhoff vanuit zijn Duitse achtergrond zijn lutherse landgenoten tegemoet wilde komen. Maar voor een vertegenwoordiger van de VOC zullen andere belangen zeker een voorname rol hebben gespeeld. Daar stond de handel en verdienen op de allereerste plaats. Die overwegingen waren van Imhoff ook niet vreemd zoals De Bruyn in zijn artikel aantoont. In 18de eeuw was Batavia een internationaal knooppunt van scheepvaart en handel in specerijen. In de stad leefde dan ook een gemengde bevolking met talloze nationaliteiten. Tegelijk was er geen sprake van godsdienstvrijheid. De gereformeerde kerk had het monopolie als enig toegestane geloofsrichting. Van Imhoff streefde naar een opener gemeenschap. Bovendien waren de buitenlandse mensen nodig om de verschillende functies te vervullen. Wilde Batavia blijven groeien als internationaal handelscentrum dan was meer openheid noodzaak. Bovendien was hij van oordeel dat de inzet voor de zending bij de lutheranen groter was dan die van de gereformeerden. In die tijd heerste daar de opvatting dat zending een taak van de overheid, dus in Indië van de VOC was. Na een zorgvuldige voorbereiding werd in 1743 de Lutherse kerk gesticht door een groep van ongeveer 37 mensen die van lutherse gezindte waren. Natuurlijk was er protest en verzet van de "staatskerk". Toch werd in 1749 de lutherse kerk geopend. Op het dak stonden vier vergulde zwanen. De ceremonie werd bijgewoond door hoge bestuurders van de VOC. In de loop van de tijd ontwikkelde de gemeente zich tot een bloeiende gemeenschap, die haar plaats in de samenleving van Batavia had verworven. Ook de grote geschilpunten tussen gereformeerden en lutheranen verloren hun scherpe kanten. De Bruijn concludeert dan ook dat aan het einde van de 18de eeuw zij met elkaar leven als broeders. De oorlog in Europa met Napoleon verbrak de band met het moederland. Daarnaast raakte het luthers kerkgebouw in verval.

Dat alles leidde ertoe dat beide kerkgenootschappen van de nood een deugd maakten. Er werd gekerkt in één gebouw, predikanten wisselden elkaar af ongeacht hun afkomst, discussies over liturgie speelden niet meer, avondmaal werd gezamenlijk gevierd. Na enige discussie werd in 1854 besloten dat beide kerken zich verenigden in de Evangelische Gemeente van Batavia.

Wat zegt dit verhaal uit de oude doos ons? Toen ik deze geschiedenis onlangs weer tegenkwam in een oud tijdschrift, herkende ik iets in van de moeilijke beslissingen waar de lutherse gemeente van Leeuwarden-Harlingen voor staat. Moeten we binnen afzienbare tijd de deuren sluiten? En betekent dat een definitief einde? Of kan samengaan met een andere variatie op het christelijk geloof een nieuw toekomst perspectief betekenen?

In dezelfde Willemskerk van toen worden tot op de dag van vandaag nog diensten gehouden. Naast de Indonesische vieringen zijn er diensten voor Nederlanders en andere vreemdelingen met verschillende nationaliteiten en kerkelijke tradities. Geeft dat ons de moed en de hoop om als ooit Abraham ons eigen vertrouwde plekje te verlaten en de weg te gaan die God ons wijst? In de vroegere Willems kerk, nu Immanuel kerk genaamd, ligt nog altijd de gedenksteen van de vereniging uit 1854.

Het genoemde artikel is van de hand van drs Max de Bruijn en staat in het documentatieblad voor de geschiedenis van Nederlandse Zending en Overzeese kerken, nr. 1 van jaargang 1995.

Harlingen november 2025

Jan van Twist

1 Nee Petrus, ook jij redt het niet,
al doe je zo je best,
ook jij bent niet voornamer
of beter dan de rest.

3 Al zal er altijd iemand zijn
die zegt ik ken Hem niet,
de Heer die ons doet leven
is 't die ook hem doorziet.

2 Wie zonder zonde is
heeft ook geen Redder nodig,
daarom was Jezus' reddingstocht
voor niemand overbodig.

4 Al horen we geen teken,
al kijkt Hij niemand aan,
als 'k ooit als Petrus Hem ontken
kraait in mijn hart een haan.

Kerkdiensten

Alle diensten beginnen om 10.00 uur, tenzij anders aangegeven
EC = Extra Collecte

1 februari 2026 Septuagesima	ds. R. Praamsma GROEN	Heilig Avondmaal EC
15 februari 2026 Quinquagesima	ds. J. van Twist GROEN	
1 maart 2026 Reminiscere	ds. M. Jonker PAARS	
15 maart 2026 Laetare	ds. J. van Twist PAARS	Heilig Avondmaal EC
29 maart 2026 Palmzondag	ds. R. Veenboer PAARS	
VESPERS		
In de stille week voor Pasen 30, 31 maart en 1 april, aanvang 19.00 uur		
2 april 2026, 19.30 Witte donderdag	ds. J. van Twist WIT	Heilig Avondmaal EC
3 april 2026, 17.00 Goede vrijdag	ds. A.E. Reichman-Scheffer PAARS/ZWART	
5 april 2026 Pasen	ds. J. van Twist WIT	
19 april 2026 Misericordias Domini	ds. S. Freytag WIT	Heilig Avondmaal EC
3 mei 2026 Cantate	ds. J. van Twist WIT	
17 mei 2026 Exaudi	H. M. P. van Twist-Posthuma WIT	
24 mei 2026 Pinksteren	ds. J. van Twist ROOD	
31 mei 2026 Trinitatis	ds. A.E. Reichman-Scheffer WIT	Buitendag
21 juni 2026 3 ^e zo na Trinitatis	ds. S. Freytag GROEN	Heilig Avondmaal EC
19 juli 2026 7 ^e zo na Trinitatis	ds. J. D. Cremer GROEN	Heilig Avondmaal EC
Kijk voor eventuele last minute wijzigingen, voordat u op pad gaat, op onze website www.luthersekerkleeuwarden.nl		

Op 29 Januari wordt Martha-Maria 95 jaar. Hier zal in de dienst van 15 februari aandacht aan worden besteed door ds. J. van Twist. Tevens zal dit de laatste verjaardag zijn die we vieren. De dames hebben vorig jaar besloten met de kring te stoppen bij het 95-jarig bestaan. De eerste leiding was in handen van mevr. H. Maurer - de Vries. Haar zoon is lid van onze gemeente. De huidige presidente is mevr. T Westra-Kiemel.

Het Luther Museum Amsterdam heeft een podcast gemaakt met de presidente: **Lutherse verhalen: Leeuwarden en de vrouwenvereniging**

<https://luthermuseum.nl/nl/podcast>

Als je de link volgt en even scrolt krijg je het fragment zo in beeld.

Later in het jaar zal er feestelijk afscheid worden genomen van de kring.

Onder het Luthers gezegde: "Als ik wist dat morgen de wereld zou vergaan, dan zou ik vandaag een appelboompje planten..." (Eerste schriftelijke vastlegging, 5 okt 1944 Ds. Karl Lotz, Bekennende Kirche)

In de stille week voor Pasen, ter voorbereiding op het Paasfeest

Vespers

maandagavond 30 maart

dinsdagavond 31 maart

woensdagavond 1 april

aanvang 19.00 uur

Lutherse kerk, Nw. Oosterstraat 30
Leeuwarden

Liturgie en zang: wijkgemeente De Jacobijner / Evangelisch-Lutherse Gemeente Leeuwarden / Remonstrantse gemeente

De kerk is open voor iedereen!

Zondag 31 mei Trinitatis (Drievuldigheidsdag)

De "Buitendag van de Noordelijke Lutherse gemeenten" wordt dit jaar in **Leeuwarden** gevierd. Een dag om elkaar te ontmoeten, en om samen te vieren.

Er zal een dagprogramma zijn met een gezamenlijke kerkdienst, een lunch, en rondleidingen door het historisch centrum van Leeuwarden.

Een dag om de gemeenschapszin van de Lutheranen uit de Noordelijke provincies te versterken.

Waar muziek van Bach centraal staat.

We hebben daarom het Lutherse Cantorij onder leiding van Tymen Jan Bronda uitgenodigd.

Alleen dat is al een reden om Zondag 31 mei in uw agenda te zetten!

VAN DE DIACONIE

Extra Collecte Kerk in Actie Werelddiaconaat Februari

Bangladesh lijdt zwaar onder de klimaatverandering. Het land kampt steeds vaker met cyclonen en overstromingen, regen valt onregelmatiger en de stijgende zeespiegel zorgt voor verzilting van het landbouwgrond. Boeren hebben grote moeite om te overleven. Kerk in actie helpt boerengezinnen om zich aan te aanpassen aan klimaatverandering.

Zo leren zij bijvoorbeeld om gewassen op bamboe geraamte boven de grond te verbouwen, zodat ze bij overstromingen niet weggroten. Ook leren dorpsgemeenschappen met waarschuwingssystemen en evacuatieplannen voorbereid te zijn op rampen. Klimaat verandering heeft veel invloed op ons dagelijks leven, vertelt Tapash Bari, lid van het rampen comité in zijn dorp. Er zijn vaker overstromingen. Als rampen comité zorgen we ervoor dat ons dorp goed is voorbereid is. Er zijn vaker overstromingen. Als rampen comité zorgen we ervoor dat ons dorp goed voorbereid is. We hebben in kaart gebracht welke gebieden snel onderlopen, wat hoger gelegen delen zijn en waar mensen kunnen schuilen, bijvoorbeeld in de kerk. Ook informeren we mensen over de oorzaken van klimaatverandering

en waarschuwen we tegen het kappen van bomen. Het stoppen van klimaatverandering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Als ontwikkelingslanden hebben we soms minder mogelijkheden om klimaatverandering aan te pakken, dat moeten we wereldwijd doen.

Steun dit werk

Via het programma werelddiaconaat helpt Kerk in Actie boerengezinnen in de Bengaalse delta regio. Je kunt dit werk steunen door je bijdrage over te maken op rekeningnummer NL89ABNA0457457457 t.n.v. Kerk in Actie.

LEEWARDER LUTHER BIER

Een huishouden stichten, een landgoed beheren (het 'Museum' huis) inclusief, de boerderij, de tuin, en het bierbrouwen. Katharina van Bora, ontlaste daarmee de geldzorgen van haar echtgenoot Maarten Luther. Haar praktische vaardigheden zorgden voor het succes achter Maarten Luther. Katharina van Bora was de spil achter het succes van Maarten Luther. De Lutherse Kerk Leeuwarden, heeft helaas geen boerderij of landgoed, het zou de financiële positie van ons kerkje een stuk gemakkelijker maken.

Naar het idee van Katharina, lieten de Lutheranen van Leeuwarden voor de 31 Oktober 2025 een bier brouwen, een amberkleurig najaarsbier, en feestelijk gelanceerd op Hervormingsdag. 500 flesjes werden speciaal gebotteld in een samen-

werkingsverband met Tsjerkebier, een Friese bierbrouwerij gevestigd in een voormalige Timmerfabriek in Easterwierum. Deze brouwerij staat vooral bekend om haar missie een deel gebruiken voor het behoud en herstel van historische Friese kerken. Durk Fennema en Anne Bakker kenden de route naar deze bierbrouwerij. Bij deze brouwerij zijn heerlijke bieren te verkrijgen. Tijdens een muziekluistersessie met bier uit Easterwierum, werd

een plan gesmeed om voor Hervormingsdag (31 oktober) een bier te laten brouwen. De contacten werden gelegd, de smaak van het bier werd goed gekeurd en een etiket werd gemaakt door Gilbert van het grafisch bedrijf uit Leeuwarden. Het laten brouwen, en proeven gaf de heren veel plezier. Het leverde de kerkrentmeester maar liefst 1500 euro op, en nog steeds, komen er nabestellingen voor dit heerlijke bier.

Het Wel en Wee in onze gemeente. Helaas kunnen we op dit moment geen stappen ondernemen om op zoek te gaan naar pastorale hulp. De geldelijke middelen laten het niet toe. Dus proberen zo goed als het mogelijk is naar elkaar om te zien. Schroomt u niet om Anne Bakker te bellen als er ondersteuning nodig is, die wij niet zien. En we hebben gelukkig mensen die we

kunnen vragen om ondersteuning.

De viering van 4 januari ging niet door vanwege de sneeuw. Het is heel begrijpelijk dat je niet op de app van Lutheranen kijkt voor je naar de kerk gaat. Dat doe ik ook niet. Dus Henk en Ingjerd Postma (gewend aan de sneeuw in Noorwegen?) arriveerden toch bij de kerk evenals Dien Kikkert in de taxi. Gelukkig was Durk Fennema in de kerk en had de koffie klaar. Dien ging echter meteen in de taxi terug. Toen ik 's middags lekker in de zon kon wandelen voelde ik me spijbelen. Vond en vind het voor Henk, Ingjerd en Dien heel vervelend.

Eddy Prozee ontving de bloemen van de altaartafel op 18 januari. Heel bijzonder hoe hij telkens toch weer erboven op krabbelt. We wensen Eddy, Anna en de kinderen heel veel sterkte. Graag bidden God hen nabij te zijn.

Tot slot: Er is een nieuwe gemeentebijeenkomst gepland: schrijft u de datum al vast in de agenda. We zijn als kerkenraad druk bezig met de toekomst van onze gemeente en onze gebouwen. We beseffen allemaal dat er een wonder moet gebeuren om een einde te maken aan onze financiële zorgen. Het gaat dus vooral over de stappen die gezet zijn en gezet moeten worden.

Abdel Chrifi (te lezen in de Trouw van 16 juni j.l.)

Het is moeilijk om het pad van vrede en licht in de macro wereld te zien. Zo herkenbaar wat Abdel Chrifi zegt. Het onrecht en de machtsspelen draven maar door. De wereld telt geld dat is niet alleen herkenbaar in de macro wereld ook in de micro. De idealen verdwijnen snel als het goedkoper is. Beide zijn al zo oud als Methusalem. Na de dood van Methusalem zou een nieuw begin komen. De dood van Methusalem valt samen met de zondvloed. Ja God droomde toen van een nieuw begin. God droomt nog steeds. Dat blijft de rode draad in de bijbel en in de wereld. Na ellende klinkt er vaak een roep om verandering. *Dit nooit weer.* En toch.... en toch.... is de vrede en de gerechtigheid op te veel plaatsen in te veel situaties zoek. Eerst dan maar eens in onze eigen micro wereld laten zien dat het kan? Ook in onze kleine Luthers gemeente nog een goede zaak.

Ik hoor er niet meer bij

1. Ik hoor er niet meer bij deze
mensheid, die haar geweten
verkoopt voor macht, die zwijgt
terwijl het onrecht schreeuwt,
en kinderen bedekt met as en
nacht.

Ze leren niets van wat is verbrand,
van wat in boeken is vastgelegd-
de holocaust, de slavernij, de
genocide van nu vergeten zodra
een bom weer zegt:

2. Dit is voor vrede.

Dit is gerechtigheid.

Maar zie hoe tanks worden
gezegend,

hoe leugens zich kleden in vrijheid.

3. Ik zie hoe wit en zwart nog altijd
wegen, als wegen naar meer of
minder waard.

Alsof de adem van de één minder
heilig is, minder recht heeft op een
veilige straat.

4. En de wereld kijkt-

de wereld telt geld, geen doden.

Steunt wie het hardst kan slaan, en
noemt het *orde* noemt het *nodig*.

5. Nee.

Ik hoor niet meer bij deze mensheid.

Ik kies het pad van vrede en licht.

Ik zie geen kleuren in de ziel-

ik zie alleen het aangezicht

6. van één God,

die al zijn schepselen gelijk heeft
gemaakt.

En wanhopig huilt

om wat wij in Haar/Zijn naam
hebben verzaakt.

VAN DE KERKRENTMEESTER

	Begroting 2026	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Opbrengsten en Baten				
Opbrengsten onroerende zaken	7.000	4.744	7.200	3.525
Opbrengsten uit rente, dividenden en beleggingen	500	594	50	653
Opbrengsten levend geld	26.800	24.725	16.000	22.170
Door te zenden collecten en giften	1.000			317
Opbrengsten uit subsidies en bijdragen	15.361	5.372		18.852
Totaal baten (A)	<u>50.661</u>	<u>35.436</u>	<u>23.250</u>	<u>45.517</u>
Uitgaven en Kosten				
Kosten kerkelijke gebouwen	64.571	17.629	15.280	72.197
Afschrijvingen		816		816
Pastoraat resp. diaconaal pastoraat	6.000	4.111	8.680	6.994
Kosten kerkdiensten en kerkelijke activiteiten	450	300	450	324
Verplichtingen/bijdragen aan andere organen	2.005	2.252	1.680	2.266
Salarissen en vergoedingen	1.500	1.580	2.500	3.075
Kosten beheer, administratie en archief	4.650	5.348	7.330	5.409
Rentelasten/bankkosten	465	593	450	582
Diaconaal werk plaatselijk		1.384	3.700	2.957
Afdrachten door te zenden collecten en giften	1000			
Totaal lasten (A)	<u>80.641</u>	<u>34.012</u>	<u>40.070</u>	<u>94.620</u>
Operationeel resultaat (A)	<u>-29.980</u>	<u>+1423</u>	<u>-16.820</u>	<u>-49.103</u>
Incidentele baten en lasten (B)		-3411		3500
Mutaties bestemmingsreserves/-fondsen				
Onttrekkingen bestemmingsreserves	30.000	3.154		58.281
Onttrekkingen bestemmingsfondsen				
Toevoegingen bestemmingsreserves		-1.160		-25.617
Toevoegingen bestemmingsfondsen				
Totaal mutaties bestem. reserve/-fonds(C)	<u>30.000</u>	<u>1994</u>	<u>0</u>	<u>32.664</u>
Resultaat naar Algemene reserve (A+B+C)	<u>+20</u>	<u>+6</u>	<u>-16.820</u>	<u>-12.939</u>

Jaarrekening 2025 en begroting 2026 Op de voorgaande pagina ziet u de cijfers van de jaarrekening 2025 en de begroting van 2026 gecombineerd. Om een volledig beeld te krijgen zijn er ook de jaarrekening van 2024 en de begroting van 2026 toegevoegd. De begroting voor 2026 is behandeld in de gemeentebijeenkomst van het najaar 2025 en vastgesteld in de kerkenraad van 4 december.

Tijdens de komende gemeentebijeenkomst van 19-04-2026 zullen we het hebben over de cijfers van 2025.

In de eerste plaats een groot compliment aan u als gemeente uw eigen financiële bijdrage. De opbrengsten aan levend geld zijn een belangrijke factor van succes. De bieractie moet hier worden genoemd, maar ook een aantal collectes heeft veel opgebracht. Een ander punt is de verhuur van de kerk en het gebouw. Ook daar is ook dit jaar een stap gezet.

Opvallende zaken in de kosten: Een aantal predikanten heeft aangegeven geen aanspraak te willen maken op de preekvergoeding of te preken volgens en gereduceerd tarief. Daar zijn we hun dankbaar voor. Ook bij de overige kosten wordt gekeken naar de kleintjes. Tijdens het afgelopen jaar is een aantal keren benoemd dat het meeleven vanuit de kerk met verjaardagen wordt gewaardeerd. Daarom zijn we per 1 januari 2025 de verjaardagskaarten versturen weer opgestart. In 2026 gaan we daarmee door. Er is een nieuwe felicitatie kaart gemaakt voor dit jaar.

Ook voor Actie kerkbalans is weer een kaart verstuurd. Wellicht kunt u overwegen de bijdrage iets te verhogen, want alle kosten zijn de afgelopen jaren toegenomen

Gemeentebijeenkomst 19 april

Op 19 April 2026 is de gemeentebijeenkomst aansluitend aan de dienst.

De agenda.

1. Welkom en opening
2. Jaarrekening kerk 2025
3. Jaarrekening diaconie
4. Voortgang beleidsplan.
 - a. Samenwerking andere gemeente
 - b. Gebouwen
 - c. actie plan inkomsten vergroting gebouwen
5. Rondvraag
6. Sluiting

De controle van de financiën hebben we met het oog op de transparantie iets anders ingericht. Nico Pellenbarg en Wim Maurer heb ik gevraagd de boeken te controleren. Wanneer andere leden de boeken nog wil inzien kunt met mij contact opnemen (**06-53389443, bij voorkeur via Whatts-App en dan bel ik u terug**) indien u gebruik wilt maken van de inzage, in alle stukken, die in de gemeentebijeenkomst aan de orde zullen komen.

De Friese Lutheraan

In dit stukje zou ik ook de bijdrage van het kerkblad weer onder uw aandacht willen brengen. Vorig jaar hebben ongeveer 25 mensen de moeite genomen om met een vermelding naar de Friese Lutheraan geld over te maken. Om verder kosten te besparen hebben we ervoor gekozen de geprinte versie vanaf dit nummer weer in zwart-wit te doen. Als iedereen een steentje bij wil dragen zorgen we dat dit blad voor iedereen bereikbaar blijft.

Als kerkrentmeester zou ik u willen vragen een bijdrage van € 30,-- over te maken op: NL91 INGB 00008256 95

Evangelisch-Lutherse Gemeente Leeuwarden

Onder vermelding van De Friese Lutheraan.

VERKENNING IN ZUTPHEN EN HENGELO

door W.J. Westerbeek

Op 1^e advent ben ik op bezoek geweest in de prachtige monumentale kerk van Zutphen. Een kleine, enthousiaste, gastvrije groep van mensen. Een mooie viering onder leiding van Ds. P. Crom. Het voelde net als bij ons in Leeuwarden. Eigenlijk een bijzondere familie die Lutheranen. Na de dienst was er koffie achter in de kerkzaal. En daar had ik de gelegenheid om uit te leggen waarom ik uit Leeuwarden hun kwam bezoeken. Ik vertelde: In Leeuwarden zijn we op zoek naar een vorm van kerkzijn die wat lichter is. Daarbij is de variant van huisgemeente ook aan de orde geweest. Jullie zijn de Moederkerk van Hengelo en vertel daar eens over? Het was wel grappig want toen begonnen sommige gemeenteleden elkaar te vertellen wat het inhield. Want eigenlijk merkten ze er niets van. Formeel is er een relatie dat de huisgemeente onder de moedergemeente valt. Ook loopt de financiële verantwoording via de moedergemeente. Het voordeel van dit model is dat de moedergemeente geen enkel risico financieel loopt, want als het geld van de huiskamergemeente op is stopt ze. En de huiskamergemeente zorgt voor eigen middelen om de kosten te dekken. Eigenlijk merken we er niets van was de conclusie van de mensen. Ondanks dat Zutphen en Hengelo 40 km van elkaar liggen bleek dit goed te doen te zijn. Hier was het zo geregeld dat 1 persoon van Hengelo lid was geworden van de kerkenraad van Zutphen.

Nieuwsgierig geworden na dit bezoek zijn Tineke, Dochter Anna-Marijke en ik op 4 januari naar de oude synagoge in Hengelo. Deze is overgenomen door

de oud katholieken en heet nu de Lebuïnuskapel. De lutheranen huren eens per maand de kerk en kerken ook veel bij de oud katholieken. Deze viering was een Lutherse viering met avondmaal en cantorij. De kerk was mooi gevuld. Ds. Pronk ging voor, een emerituspredikant, die een aanstelling heeft van 1 dag per maand. Hier een uitvoerig gesprek mee gehad evenals met de voorzitter van de werkgroep. Als huiskamer gemeente hadden ze eigenlijk helemaal geen ballast. Formeel was er een document gemaakt waarin de verhoudingen waren beschreven. De werkgroep zorgt 1x per jaar dat er een jaarrooster wordt gemaakt. De werkgroep bestaat uit de predikant, de linking-pin met Zutphen en een voorzitter. Het informele was heerlijk. Dit hele gesprek vond ook weer plaats achterin de kerk. Eerst onder het genot van een bak koffie, maar daarna kwam er ook nog een wijntje op tafel om het nieuwe jaar te vieren.

De algehele indruk die beide bezoeken op mij hebben achtergelaten is dat dit ook voor de Lutherse gemeente in Leeuwarden een vorm is om nader te onderzoeken. Maar dan zullen er wel mensen op moeten staan die lid van de werkgroep willen worden. Want de huidige Leeuwarder kerkenraad zal dan ophouden te bestaan.

JUBILEA

Wij wensen u van harte geluk:

Datum	Aantal jaar	Naam adres
24-1-2026	64	Mevr. G.C. Kikkert-van der Burg, Dr. Jacob Botkeweg 176, 8935 AD LEEUWARDEN
16-3-2026	61	Dhr en Mevr H. Bos-A. Geertsma, Wimerts 38, 9204 GL DRACHTEN
7-6-2026	64	Dhr en Mevr E.T. Prozee-A.W.A. Nieuwenweg, Carolinenburg 17, 8925 CA LEEUWARDEN
9-7-2026	66	Mevr. M.C.H. Heydenrijk-Stillebroer, Fiifgeawei 28, 8626 GB OFFINGAWIER

Nota Bene: onze ledenadministratie bevat alleen gegevens over de partner waarmee een lid getrouwd is als deze zelf ook lid is. Als dat niet zo is, dan weten wij niet wie de andere gelukkige jubilaris is.

Ledenadministratie

Verhuisd

Mevr. A. van der Leij-Klijnstra is verhuisd van Koningin Julianastraat 53, 8862 TA HARLINGEN naar: Noorderkade 4 304, 8861 HK HARLINGEN

Mevr. I.A. Hoekstra is verhuisd van Kerkgracht 14 b, 8601EC SNEEK naar: Gedempte Poortezijlen 9, 8601 BW SNEEK.

Wees wel gefeliciteerd

VERJAARDAGEN 70-PLUSSERS Wij wensen u van harte geluk:

Datum	Naam, Adres
3-2-2026	Dhr J. Lamaker, De Spiker 39, 8861 VB HARLINGEN Mevr. C.F. Jonkman-Gramsma, Zuidoostersingel 37 3, 8861 GD HARLINGEN
5-2-2026	HARLINGEN
11-2-2026	Mevr. E.M. Bijl-Tiest, Wylgekamp 3, 9255 JM TYTSJERK
13-2-2026	Dhr. B. Slofstra, Buorren 37, 9031 XS BOKSUM
23-2-2026	Mevr. L.L. Vlietstra-Krol, Hottingastate 1, 8926 PV LEEUWARDEN
23-2-2026	Dhr. H.J. Smit, Van Leeuwenhoekstraat 24, 8921 VB LEEUWARDEN
2-3-2026	Dhr. J.S. Westra, Spoorstraat 142, 8933 CG LEEUWARDEN Mevr. W.D. Galama-Wiebenga, Jousterweg 25, 8506 BE HASKERHORN
3-3-2026	HORNE
8-3-2026	Dhr. A. Kauffmann, Lotusstrjitte 50, 9051 NB STIENS Mevr. E.C.E. Osinga-Bartling, Waling Dykstrastrjitte 5, 9061 BL GYTSJERK
12-3-2026	GYTSJERK
17-3-2026	Dhr. J.W. Maurer, Barte 22, 8502 CH JOURE
28-3-2026	Dhr. S. Hoekstra, Woudvaartkade 14, 8606 XT SNEEK
11-4-2026	Dhr. H. Bos, Wimerts 38, 9204 GL DRACHTEN
16-4-2026	Dhr. P.K. Koster, Kromme Warren 26, 8539 RX ECHTENERBRUG
27-4-2026	Dhr. W.P. Holterhoff, Ds. Talmasingel 52, 9251 ER BURGUM Mevr. M.C.H. Heydenrijk-Stillebroer, Fiifgeawei 28, 8626 GB OFFINGAWIER
1-5-2026	FINGAWIER
12-5-2026	Dhr. K. Gramsma, It Buterfabryk 23, 9001 DN GROU
26-5-2026	Dhr. J. van Twist, Franekereind 5, 8861 AA HARLINGEN
27-5-2026	Dhr. C.O. Bijster, Willem Lodewijklaan 127, 8448 PH HEERENVEEN Mevr. J. Koster-van Leeuwen, Kromme Warren 26, 8539 RX ECHTENERBRUG
29-5-2026	TENERBRUG
	Mevr. P. Wassink-van den Heerik, Veenbaas 4, 8433 PH HAUL-ERWIJK
30-5-2026	ERWIJK
4-6-2026	Mevr. A.E. Scheffer, Boskleane 10, 9255 JH TYTSJERK
16-6-2026	Mevr. M. Lutz-Honders, Voorstraat 87, 9291 CE KOLLUM
22-6-2026	Mevr. M. Hoekstra-Broersma, Woudvaartkade 14, 8606 XT SNEEK
6-7-2026	Mevr. E. Huxdorff, Voorstreek 27 a, 8911 JJ LEEUWARDEN
11-7-2026	Mevr. T. Westra-Kiemel, Heggewinde 89, 8935 PR LEEUWARDEN

De komende tijd zullen er verschillende acties worden uitgezet om het onderhoud van de kerk. We gaan proberen een paar lezingen of een paar (orgel)concerten te organiseren om extra geld binnen te krijgen. Daarnaast gaan we verschillende fondsen aanschrijven om ons te helpen.

Van 5 tot en met 7 februari is de stad weer prachtig verlicht. Het thema van deze editie is **'De Menselijke Maat'**. Kunstmatige intelligentie ontwikkelt zich in een duizelingwekkend tempo. Het heeft de mens qua denkkracht en

snelheid niet alleen al lang achter zich gelaten, maar begint ook steeds menselijker vormen aan te nemen. Hoe houden we de regie? LUNA 2026 vraagt de kunstenaars, experts en het publiek om na te denken over hoe wij technologie op een zinvolle en menswaardige manier kunnen inzetten. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de weldenkende mens aan het roer blijft? Ook onze kerk doet mee met een lichtinstallatie bij ons in de kerk. Zaterdagmiddag 7 februari van 16:00 uur tot en met 16:45 willen we met elkaar in gesprek gaan over de projectie determinisme van Christian Oettinger in onze kerk. **Welke relaties zijn er te leggen tussen het geloof en dit werk?** Rond 16:45 zal de kunstenaar zelf ook aansluiten.

Drie courgettes liggen op een tafel. Ga je ze doden? Zijn ze geen wezens zoals wij? Als je ze snijdt, bloeden ze dan niet? Wat roept dit bij jou op?

Daarnaast zijn we op zoek gegaan naar het spanningsveld tussen religie en deze kunstuiting. Het is verbluffend op welke gedachten je dan kunt komen.

De meest voor de hand liggende verbinding is het licht!

Luther zag de kerstboom als een symbool van Jezus als het 'Licht van de Wereld' te midden van de duisternis van de winter. Het vertegenwoordigt hoop, geloof en een persoonlijke openbaring van Gods genade.

LUNA: Dit licht dient als een canvas voor dromen, aspiraties en nieuwe perspectieven op de toekomst, en verlicht zowel fysieke ruimtes als de geest

Vrijheid van Interpretatie en Persoonlijke Ervaring.

Luther's theologie benadrukte de persoonlijke verantwoordelijkheid voor geloof en de directe relatie met God, zonder de noodzaak van kerkelijke tussenpersonen. Het LUNA Festival moedigt bezoekers aan hun eigen weg en pad te vinden.

Focus op Innovatie en Dialoog

Luther stimuleerde de discussie en reformatie op kerkelijk terrein met de allernieuwste technische middelen; in die tijd de boekdrukkunst. Een Lutherse professor heeft onlangs gezegd: Als Luther nu leefde zou hij op TikTok zitten. Het LUNA festival toont werk van jonge, opkomende kunstenaars die "spannende toepassingen van media en technologie, zoals geluid, licht, kinetiek, (bewegend) beeld en digitale besturing" gebruiken om de alledaagse realiteit uit te dagen.

De jaarlijkse **Lutherse Kerkenradendag**, ook voor niet-kerkenraadsleden, staat gepland op zaterdag 28 februari.2026 Locatie en programma zullen later bekend worden gemaakt; volg onze webpagina <https://www.luthersekerkleeuwarden.nl/>

ONDER DE ZWAAN

Luther Museum Amsterdam,
Nieuwe Keizersgracht 570
www.luthermuseum.nl

Onder de Zwaan – Levend luthers erfgoed uit heel Nederland **Tentoonstelling in het Luther Museum, 19 maart – 13 juni 2026**

Vanaf **maart 2026** presenteert het Luther Museum de tentoonstelling **Onder de Zwaan**, ontstaan uit het project *Duurzaam Luthers Erfgoed*. Hier komt **luthers erfgoed uit het hele land samen**, letterlijk en figuurlijk "onder de zwaan", het eeuwenoude symbool van het lutheranisme. De tentoonstelling brengt kunst- en cultuurobjecten in beeld, vertelt de persoonlijke verhalen erachter en zet erfgoed in een nieuw, hedendaags perspectief.

Een ontdekkingsreis door luthers erfgoed

Naast topstukken biedt *Onder de Zwaan* vooral ruimte voor het onverwachte, het ontroerende en het alledaagse. Van een Maastrichtse avondmaalskelk tot een zilveren zwaantjeskerkentrekken. Allemaal verschillende objecten die verspreid door het museum nodigen uit tot contemplatie en gesprek.

De fotograaf **Helmut Smits** vertaalt deze objecten naar iets onverwachts in een nieuwe serie foto's speciaal voor deze tentoonstelling.

Vanaf 19 maart 2026 opent het Luther Museum Onder de Zwaan: een tentoonstelling over levend luthers erfgoed uit heel Nederland. De tentoonstelling duurt tot en met 14 juni 2026 Ontdek bijzondere objecten, persoonlijke verhalen en inspirerende tradities.

Een tentoonstelling over zorg, verbinding en een eigen stem – die laat zien wat het betekent om luthers te zijn, toen én nu.

Ook onze kerk heeft objecten aangeleverd die bij de restauratie onder de grond zijn gevonden.

Het Luther Museum Amsterdam heeft een podcast gemaakt met Nico Pellenburg: **Lutherse verhalen: Leeuwarden onder de kerkvloer**

<https://luthermuseum.nl/nl/podcast>

Als je de link volgt en even scrolt krijg je het fragment zo in beeld.

LUTHERSE WERKGROEP KERKMUZIEK

In 2026 zullen de Jeugdmuziekdagen worden gehouden in de Arendshorst in Ommen tijdens het HemelvaartswEEKEND (14 t/m 17 mei)

De 74ste werkweek wordt in 2026 gehouden van maandag 27 juli t/m zaterdag 1 augustus in conferentiecentrum Bovendonk in Hoeven, alwaar ook het slotconcert wordt gegeven. De werkweek zal een extra feestelijke invulling krijgen vanwege het 80-jarig bestaan van de Werkgroep.

Kijk voor meer informatie en aanmelden op de website: www.luthersewerkgroep-kerkmuziek.nl

TSJERKEPAAD

Van **4 juli tot en met 12 september** is er weer Tsjerkepaad. Doet u ook mee als vrijwilliger?

'De kracht van Tsjerkepaad zit in u, de vrijwilligers. Uw kerkgebouwen en tentoonstellingen zijn een kapstok voor verstillings, vertraging, voor ontmoeting en naar elkaar luisteren.

De schoonheid van de materie gaat over in menselijke schoonheid. Dat is onbetaalbaar.' (Ria Kraa, hoofdredacteur van het Friesch Dagblad) Tijdens deze periode zal fotografe Bette Bijleveld exposeren met foto's over tederheid en liefde in aanloop naar haar huwelijk. We proberen dit te combineren met beelden uit het Luthermuseum uit de expositie "de vele gezichten van Katharina.

TERUGBLIK OP DE AFGELOPEN TIJD

Zangzondag 26 oktober in Leeuwarden

Rond elf uur vult de lutherse kerk zich met zanglustige mensen. De zangers zijn afgekomen op de uitnodiging om vanaf half twaalf een aantal liederen in te studeren voor de vesper die om half vijf zal beginnen. Zij komen uit de diverse kerkelijke gemeenten van protestants Leeuwarden. Ook van elders zijn er zangers op af gekomen. Onder hen een Duits predikante die voor studie in Friesland verblijft. Kortom, een kleurrijk gezelschap dat onder leiding van Maria van Twist aan de slag gaat.

De instudeer-sessies worden onderbroken door enkele pauzes waarin in een geanimeerde sfeer koffie/thee gedronken wordt.

Wanneer de vesper begint blijkt de kerk verrassend veel bezoekers te mogen ontvangen. Zij genoten van het resultaat van een paar uren hard oefenen. Het koor zong o.m. "I will magnify thee" van Joseph Corfe en "Möge, die Strasse.." van Marcus Pytlik. Samen met de gemeente klonken enkele liederen uit het liedboek.

Het was een mooie en inspirerende en bemoedigende zangzondag. Soms vraag je je wel eens af wat het zal worden met onze kerken. Deze zang middag deed je beseffen, dat waar de lofzang gaande wordt gehouden, er alle reden is tot hoop en vreugde.

Muziek is een puur geschenk en een geschenk van God, het verdrijft de duivel, het maakt mensen blij en daardoor vergeet je alle ondeugden. - Maarten Luther

KRING HARLINGEN

Indrukken van de mooie zomer van 2025

Op 10 november kwamen de Harlinger Lutheranen bijeen in Leeuwarden, in de Consistoriekamer van de Lutherse kerk. Onderwerp van gesprek was de zomer van 2025: wat hebben we beleefd, welke indrukken heeft de zomer bij ons achtergelaten en waar denken wij speciaal aan terug? Durk Fennema, woonachtig in Leeuwarden, was onze gastheer.

Durk Fennema zette ons zeer smakelijk gebak voor uit een luxe Leeuwarder banketzaak en vertelde vervolgens over een interessante ervaring die hij in Amsterdam mocht opdoen. Hij was daar namelijk tijdens een stadswandeling geconfronteerd met diverse werken van de bekende beeldhouwer Hildo Krop (1884-1970) die heel veel in Amsterdam gewerkt heeft en daar de eretitel "Stadsbeeldhouwer van Amsterdam" kreeg toegekend. In de stad, vooral in uitbreidingswijken van tussen de beide wereldoorlogen, zijn talloze van zijn werken te vinden aan gevels van openbare gebouwen, bruggen en in parken. Hildo Krop was afkomstig uit Steenwijk en daar is, in het museum "Villa Rams Woerthe," veel van zijn werk te vinden.

Museum Villa Rams Woerthe, Steenwijk

Werken van Hildo Krop

Tietie Westra was de afgelopen zomer samen met Gisela Ruder op bezoek geweest in de Lutherse Augustana-kerk te Amsterdam, alwaar een bijeenkomst gehouden werd van de Lutherse Vrouwen Bond. Deze koepel van landelijke Lutherse vrouwenverenigingen bestaat gelukkig nog maar van de deelnemende verenigingen is de Leeuwarder afdeling nu de laatste.

Jan en Helena van Twist hadden een inspirerende busreis naar Zwitserland gemaakt met overnachtingen die een mix waren van Kurhotel en Jeugdherberg, op een basis van "alles samen doen." Het bleek een leuk concept, er was veel gezelligheid, mooi weer en ze konden veel wandelen. Zij belandden op hun reis o.a. in het Zwitserse plaatsje Waltensburg in het kanton Graubünden, in een van oorsprong gereformeerd kerkje.

Kerk Waltensburg in de winter

Kerkzaal Waltensburg

Muurschildering kerk Waltensburg

Opmerkelijk zijn de prachtige muurschilderingen in het kerkje van Waltensburg. Eén daarvan betreft het Laatste Avondmaal waarop een figuur te zien is die ongetwijfeld Judas moet zijn, die Jezus kort daarna verraden heeft. Judas is door de kunstenaar apart, naast de tafel, neergezet.

De Kring Harlingen ont kwam er niet aan, zittend aan de thee, om de ernstige toestand in de wereld te bespreken. Oorlog en hongersnood in Soedan, de rampzalige situatie in Gaza, de nu bijna vier jaar durende oorlog in Oekraïne. De politieke misère in Nederland kwam ook even aan de orde. We kunnen er hiervandaan niets aan doen maar je hebt de behoefte het toch even te benoemen, al lukt het weinig op. De zorg blijft.

Een absoluut positieve belevenis was voor Helena van Twist het bijwonen geweest van een concert van Dennis Dronkers in Franeker waar muziek van Ramses Shaffy ten gehore werd gebracht. Erg mooi! Durk Fennema had een soortgelijke beleving in Amsterdam gehad bij een concert van Bob Dylan: het was een prachtige, bijna religieuze ervaring geweest!

Nico Pellenbarg was de afgelopen zomer positief getroffen door de het terugplaatsen van de Raadhuisbrug in zijn woonplaats. De brug, daterend uit 1877, was voor restauratie en groot onderhoud zo'n 9 maanden weg geweest, wat voor veel Harlingers een dagelijks eindje extra lopen ten gevolge had gehad. Niet dat dat nou zo erg was, maar er werd verlangend uitgezien naar de terugkeer van de brug. Dat is in september '25 dan ook feestelijk gevierd!

De terugkeer van de Raadhuisbrug in Harlingen

KRING HARLINGEN

Besproken wordt het boek "Een God die in mij gelooft" van ds. Claartje Kruijff, in 2018 uitgeroepen tot Theoloog des Vaderlands.

Meestal zijn wij mensen op zoek naar God, zoekend naar het juiste geloof, op zoek naar rechtvaardiging en naar genade. Die zoektocht kost ons bij wijze veel energie. In haar boek "Een God die in mij gelooft" draait ds. Claartje Kruijff dit om, en dat geeft een heel ander perspectief! Ervan uitgaan dat er een God bestaat, die ons zoekt en bovendien in ons gelooft, brengt een bijzondere rust in ons leven.

Op 8 december bespraken de Harlinger Lutheranen het boek "Een God die in mij gelooft" aan huis bij ds. Jan van Twist, gesterkt door koffie en thee en gebak van Nico Pellenbarg (hij was die dag jarig). Het boek ademt ongeveer dezelfde sfeer als het boek "Democratie vraagt om religie" van Hartmut Rosa dat de Kring Harlingen in februari 2024 heeft behandeld.

Ds. Claartje Kruijff constateert in haar boek dat de gangbare houding van velen, als ze betrokken raken bij een kerkelijke gebeurtenis, is: ik ben niet gelovig maar dit raakt mij wel. Claartje Kruijff draait dit om: ik ben gelovig en daarom raakt dit mij. Die omgekeerde opstelling maakt het mogelijk vanuit vertrouwen te leven, om ook vanuit verlangen te leven en het maakt je rustiger.

Geloven heeft te maken met alles wat niet maakbaar is. Zeg maar: het onvoorstelbare. Stel dat God onze worsteling met het geloof gadeslaat, zou Hij dan nog in ons geloven? Dus niet: geloven wij in God, maar: gelooft God in ons? Dit omgekeerde idee kan ons rust en richting geven.

In de moderne maatschappij hebben we in grote lijnen afstand genomen van een dogmatisch geloof en zitten velen niet meer in de kerk. Maar iedereen weet nog wel wie God is, al geloven velen niet meer.

Toch hebben we God nodig, al is het maar als een open ruimte in ons midden waar we met elkaar omheen kunnen staan. Daarmee staan we dan zelf niet meer zo centraal en kunnen we dus beter relativeren. We worden er milder van en kritischer op ons zelf. En je staat daardoor steviger in de wereld.

De afgelopen tijd hebben we, aldus ds. Claartje Kruijff, het godsbegrip afgebouwd en uitgekleet; het is nu tijd om opnieuw te beginnen. En daarbij vooral te starten vanuit een andere benadering. Het gaat niet om wat wij niet meer kunnen of willen geloven, maar juist om "waar geloven we wel in?" Hoe kunnen we ons geloofsleven weer opbouwen, welk geloof hebben we nodig om goed samen te kunnen leven?

Niet meer de strenge ouderwetse alles bepalende God maar een God die ons inspireert en waarbij we onszelf kunnen zijn.

Het boek "Een God die in mij gelooft" (Uitgeverij Ten Have (2024) ISBN 978 90 259 12864) is eigenlijk een bundeling van verhalen uit de praktijk van ds. Claartje Kruijff: gesprekken met lidmaten van haar gemeente, ontmoetingen op cursussen en congressen en pastorale belevenissen. Vooral de gesprekken met lidmaten in hun laatste dagen zijn indringend en erg ontroerend.

Haar verhalen zijn prettig leesbaar en zijn stuk voor stuk pareltjes!

Midwinter op Vlieland; de gele gaspeldoorn bloeit

De volgende bijeenkomst van de Kring Harlingen is op maandagmiddag 26 januari 2026 aan huis bij Nico Pellenbarg, Zoutsloot 45 te Harlingen (tel. 0517 – 41 57 36). Aanvang 14.00 uur. Gespreksonderwerp zal zijn "Cultuur en Mythologie van het oude Egypte."

Hoe kun je God ervaren?

Wat heb je aan die stokoude Bijbelverhalen?

Zijn dit voor u vragen, die u persoonlijk bezig houden? Het aardige is dat ze op mijn pad komen. Daar geniet ik van. Uiteraard heeft het te maken als mensen horen dat ik predikant ben. Maar misschien confronteert men u ook met dit soort vragen als men hoort dat u naar de kerk gaat.

Een gesprek hierover is een uitdaging. De eerste vraag is voor mij ingewikkelder dan de tweede. De Bijbelverhalen kun je vrij eenvoudige laten herkennen in het leven van alledag. En de uitdaging om je te spiegelen aan die verhalen ook. Graag gebruik ik de term Spiegelfamilie uit de monologenbijbel van Kees van der Zwaard.

Gelukkig worden er veel mooie boeken geschreven, die goede handvatten zijn ter ondersteuning van gesprekken.

Alain Verhey zijn boeken inspireren mij. Verhey zwierf actief door vele kerkelijke tradities. Ik laat me graag door zijn inzichten leiden. Voor mijn overdenkingen gebruik ik ze graag. Tenslotte hoef je niet alles zelf te bedenken en mag je op de schouders van derden gaan staan. Zo kom je tijdens studies ook aan je kennis. Een boekje waar je veel van kunt opsteken rond de eerste vraag zijn is de boeken van Claartje Kruijff. Ze is remonstrants predikante. Het is haar tweede beroep. De remonstrantse kerk staat open naar de samenleving. Menig zoekende weet hun kerk te vinden. Kruijff heeft al een aantal boeken op haar naam staan. Een interessant boekje over het Onze Vader kwam op haar initiatief tot stand. Schrijvers van verschillende pluimage gaan met elkaar in gesprek. Ze schreef het in het jaar dat ze tot predikant van het jaar was uitgeroepen. In 2024 verscheen het jongste boek van haar hand *Een god die in mij gelooft*. Je ontmoet er mooie ontmoetingen met kerkelijke en niet-kerkelijke personen, die met bepaalde vragen rondlopen en aan haar gesteld worden. Ze stelt zichzelf ook kwetsbaar op en benoemt waar zij mee worstelt. Al met al heel verrassend en het leest als een trein.

Een derde schrijver wil ik nog noemen: Ad Nieuwpoort. Hij heeft zich gestort op 8 hoofdstukken van het Boek Daniël uit het Oude Testament. Ik heb met hem in Amsterdam gestudeerd en volg hem graag in zijn carrière. Het boekje heeft als titel meegekregen: *Buig Niet* met als ondertitel, *Bijbels tegengif voor nu*. In dit boek denk je vaak aan de woorden van Prediker: Niets nieuws onder de zon.

Nieuwpoort zal u vast en zeker ook aanspreken en graag citeer ik hem ook in mijn overdenkingen.

De schrijvers proberen hoge drempels tussen kerk en maatschappij te slechten.

De ene keer spreekt eerst onze samenleving en komt in tweede instantie de bijbel om de hoek kijken. De andere keer is het net andersom.

Je kunt de boeken uiteraard ook heerlijk in je eentje lezen. Veel leesplezier. Toch hoop ik ook op mooie gesprekken met niet-kerkganger. We hebben als kerk goud in onze handen. Ik hoop nog steeds dat we onze schat kunnen delen en dus vermenigvuldigen. En wij kunnen ook het initiatief nemen. Wie niet waagt wie niet wint en groeien er zinvolle gesprekken.

1. Zo tegen Pasen
valt mijn geest een beetje stil,
verzet mijn wil zich
tegen Christus' lijden.
Van kinds af aan
had ik er moeite mee,
die boze menigte
en hun geschreeuw,
ik kon er nooit goed tegen
hoe Jezus, zo integer
het doelwit was van razernij.
Nog raakt het mij
en telkens weer
zou ik het willen overslaan
en overgaan naar Pasen
maar dat zou niet eerlijk zijn
zo is het niet gegaan.

2. Al toen de juf het ons
op school vertelde
sloot ik mijn ogen,
stopte oren dicht,
dit wilde ik niet horen,
ik zag het voor me
hoe ze schreeuwden:
"Laat Barabas los
en kruisig Hem".

3. Inmiddels ben ik gaan begrijpen
dat alles zo moest gaan
als was voorzeggd
en dat U in de plaats van ons
dit alles hebt doorstaan.
Nog voel ik elke lijdenstijd
Uw zielenpijn
om wat wij U
aan zonden
hebben aangedaan.

4. O liefdevolle Heer,
hoe kan ik U bedanken
voor al Uw bloed
om ons bevrijd te laten gaan.

Coby Poelman-Duisterwinkel

Kerkgebouw Nieuwe Oosterstraat 28 -30
8911 KN Leeuwarden

Website www.luthersekerkleeuwarden.nl

**Contact voor Pastorale
zorg en Bezoekwerk** Fam. A. Bakker
Elgersmastate 25,
bij ziekte, 8925 BB Leeuwarden
ziekenhuisopname 058-2663014

Postadres Secretariaat kerkenraad
Nieuwe Oosterstraat 28-30
8911 KN Leeuwarden

Rekening kerk NL91INGB00008256 95
T.n.v. Evangelisch-Lutherse Gemeente Leeuwarden
Nieuwe Oosterstraat 28-30, 8911 KN Leeuwarden

Rekening restauratiefonds NL76 RABO 0373 7409 48
T.n.v. Evangelisch-Lutherse Gemeente Leeuwarden
Nieuwe Oosterstraat 28-30, 8911 KN Leeuwarden

Rekening diaconie NL46INGB 0001 2352 63
T.n.v. Diaconie Evangelisch-Lutherse Gemeente Leeuwarden,

Bij wijziging van adres en andere gegevens van belang voor de
ledenadministratie graag bericht aan :
Ledenadministratie ELG Leeuwarden
p.a. Nieuwe Oosterstraat 28, 8911 KN Leeuwarden
kerkrentmeester.westerbeek@gmail.com

„De Friese Lutheraan“

redactie	de kerkenraad
opmaak	Elisabeth Huxdorff
druk en verzending	Dekker drukwerken/FRL Post

